

6. Вивчення споживання лікарських засобів за анатомо-терапевтично-хімічною класифікацією та встановленими добовими дозами : метод. рек. / А. М. Морозов, Л. В. Яковлева, А. В. Степаненко та ін. – Харків: Стиль-Іздат. – 2013. – 34 с.

7. Програмний комплекс «Аптека» компанії «Моріон» [Електронний ресурс]. – режим доступу до сайту: <http://pharmbase.com.ua/ru/>

8. Новиков Б. Н. Клиническая эффективность препарата «Пимафуцин» при вульвовагинальном кандидозе у беременных// Гинекология. – 2007. – Т. 9, №3. – С. 16-18.

9. Лечение бактериального вагиноза и микстинфекций у женщин с фоновыми процессами в эпителии шейки матки / Е.Н. Борис, В.В. Суменко, А.В. Камінський и др. // Здоровье женщины. – 2011. – № 1 (57). – С. 82-90.

УДК 615.1/2:33(075.8)

АНАЛІЗ АССОРТИМЕНТУ НПЗЗ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Л. В. Яковлева , А. А. Тітова

Кафедра фармакоелекономіки

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

ph-econom@nuph.edu.ua

Ключові слова: нестероїдні протизапальні засоби; асортимент лікарських засобів; роздрібні ціни; фармацевтичний ринок

В сучасній медицині використовують понад 25 оригінальних субстанцій, які відносяться до нестероїдних протизапальних засобів, та приблизно 1000 ЛЗ, що створені на їх основі.

В роботі використані логічний та системно-аналітичний методи. Як об'єкти дослідження були обрані нестероїдні протизапальні лікарські засоби, що представлені на фармацевтичному ринку України. Аналіз асортименту лікарських засобів проводили протягом 2014 -2018 років за даними аналітичної системи дослідження фармацевтичного ринку «Фармстандарт» компанії «Моріон».

Протягом 2014 - 2018 років НПЗЗ були представлені в Україні від 302 до 419 ТН на основі 32 МНН. Основними представниками закордонних виробників НПЗЗ є Німеччина, Швейцарія, Індія, Польща, Франція, Ізраїль, Болгарія, Японія, США. Ціни на НПЗЗ протягом досліджуваного періоду щороку зростали, що пов'язано з економічною нестабільністю та інфляцією в Україні. У 2014 році діапазон цін коливався від 0,81 грн до 570,62 грн. за упаковку, у 2015 році – від 1,89 до 1817,08грн. У 2016 році ціновий діапазон склав від 2,04 до 1696,68грн. за упаковку, у 2017 році – від 1,75 до 1716,95 грн. У 2018 році найнижча ціна за упаковку склала 2,73 грн., що є найбільшою серед досліджуваних років, 1816,04 грн. – найвища ціна за упаковку препарату у цьому році.

Найбільшою кількістю ТН на ринку України представлений Диклофенак (69-80ТН).

Український ринок лікарських препаратів НПЗЗ представлений 32 МНН протягом

2014-2018 років і відповідно 392-419 ТН ЛЗ. Співвідношення іноземних препаратів на ринку до вітчизняних по роках складало: 1,9; 1,76; 1,69; 1,27; 1,73, що є викликом для вітчизняної фармацевтичної індустрії. До групи препаратів, які представлені на ринку великою кількістю ТН входять: Диклофенак натрію, Мелоксикам, Ібупрофен, Німесулід та комбінація Глюкозаміну з Хондроїтину сульфатом.

Вступ. Нестероїдні протизапальні засоби є однією з груп лікарських препаратів, які найбільш часто використовуються у клінічній практиці. В сучасній медицині використовують понад 25 оригінальних субстанцій, які відносяться до НПЗЗ, та приблизно 1000 ЛЗ, що створені на їх основі.

Кожного дня понад 30млн. людей у світі застосовують НПЗЗ, при цьому тільки 30% з них отримують препарат за рецептом, інші ж користуються безрецептурними ЛЗ групи НПЗЗ. За даними статистики у світі щорічно виписуються біля 480 млн. рецептів на НПЗЗ. В США щорічно виписується більше 70 млн. рецептів на ці препарати, 14-20 млн. пацієнтів приймають НПЗЗ тривалий час. Однак, реальна кількість пацієнтів, що приймають НПЗЗ, значно більша за рахунок використання препаратів безрецептурного відпуску (більше 26 млрд. таблеток НПЗЗ у рік споживачі купують без рецепта). В Італії у 2002 році було продано більше 58,5 млн. упакувань НПЗЗ. У розвинених країнах 20-30% цих препаратів від загального об'єму споживання одержують люди літнього віку [1].

За даними ВООЗ близько 20% населення в усьому світі приймають НПЗЗ: щорічно більше 300 млн людей.

Матеріали і методи. В роботі використані логічний та системно-аналітичний методи. Як об'єкти дослідження були обрані нестероїдні протизапальні лікарські засоби, що представлені на фармацевтичному ринку України. Аналіз асортименту лікарських засобів проводили протягом 2014 - 2018 років за даними аналітичної системи дослідження фармацевтичного ринку «Фармстандарт» компанії «Моріон», яка дозволяє аналізувати асортимент, середні роздрібні ціни, кількість реалізованих упаковок ЛЗ за певний період [3].

Результати та їх обговорення. Протягом 2014 - 2018 років НПЗЗ були представлені в Україні від 302 до 419 ТН на основі 32 МНН. Основними представниками закордонних виробників НПЗЗ є Німеччина, Швейцарія, Індія, Польща, Франція, Ізраїль, Болгарія, Японія, США [2].

В більшій кількості на фармацевтичному ринку України представлені нестероїдні протизапальні засоби іноземного виробництва. Починаючи з 2014 до 2018 року співвідношення ТН зарубіжного виробництва до кількості вітчизняних ТН складало: 1,9; 1,76; 1,69; 1,27 та 1,73, що вказує на необхідність імпортозаміщення даної групи ЛЗ.

Ціни на НПЗЗ протягом досліджуваного періоду щороку зростали, що пов'язано з економічною нестабільністю та інфляцією в Україні. У 2014 році діапазон цін коливався від 0,81 грн до 570,62 грн. за упаковку, у 2015 році – від 1,89 до 1817,08 грн. У 2016 році ціновий діапазон склав від 2,04 до 1696,68 грн. за упаковку, у 2017 році – від 1,75 до 1716,95 грн. У 2018 році найнижча ціна за упаковку склала 2,73 грн., що є найбільшою серед досліджуваних років, 1816,04 грн. – найвища ціна за упаковку препарату у цьому році.

Найбільшою кількістю ТН на ринку України представлений Диклофенак (69-80ТН), що пов'язано з його виразною клінічною ефективністю (протизапальною та анальгетичною дією) та низькою ціною генеричних копій, бо препарат відноситься до третього покоління НПЗЗ за часом виходу на ринок і використовується протягом більше 40 років. Поряд з цим вигідною характеристикою диклофенаку є його менш виразна у порівнянні з індометацином та піроксикамом (теж високоефективні неселективні інгібітори ЦОГ-1 і ЦОГ-2) гастротоксичність.

Великою кількістю торгових назв на ринку також представлені Мелоксикам (52-65 ТН) і Ібупрофен (58-66 ТН). Мелоксикам є препаратом 4-ї генерації, має селективну дію на ЦОГ-2, що забезпечує значно нижчу гастротоксичність ніж НПЗЗ третього покоління, але при цьому також виявляє і значно нижчу клінічну ефективність[10].

Мелоксикам має вигідні фармакокінетичні властивості. Тривалий період напіввиведення (20 годин) дозволяє призначати препарат 1 раз на добу, що робить його зручним у застосуванні і сприяє суворому дотриманню пацієнтами режиму лікування. Перевагою мелоксикама є його сумісність з антацидами, циметидином, ацетилсаліциловою кислотою, метотрексатом, варфарином, фуросемідом - препаратами, які найчастіше приймають хворі середнього і літнього віку, що страждають не лише на хвороби суглобів, але і на серцево-судинні захворювання, порушення водно-сольового обміну. А наявність парентеральної лікарської форми дозволяє обґрунтовано рекомендувати мелоксикам для купірування гострих больових синдромів і загострень хронічних захворювань.

Ібупрофен також є несективним інгібітором ЦОГ-1 і ЦОГ-2, поступається за ефективністю і токсичністю індометацину, піроксикаму та диклофенаку, що і зумовило використання цього ЛЗ в педіатрії у вигляді дитячих лікарських форм. Механізм дії ібупрофену добре вивчений, а ефективність клінічно апробована, тому препарат входить до списку найважливіших лікарських засобів Всесвітньої організації охорони здоров'я. Однією з основних переваг препарату є його безпечність. Під час лактації цей препарат є одним з

найбезпечніших. Він не впливає на секрецію молока і потрапляє в грудне молоко в дуже невеликій кількості.

Досить широко представлений на ринку Німесулід (селективний інгібітор ЦОГ-2): від 21 до 25 ТН, та комбінований ЛЗ – Глюкозамін з Хондроїтину сульфатом, що був на ринку протягом 2014-2017 років від 18 до 22 ТН протягом року. Дана комбінація НПЗЗ є досить вартісним ЛЗ, але її широке використання протягом 4-х років пов'язане з її хондропротекторними властивостями. У 2018 році ця комбінація не була представлена на ринку України. Основною перевагою німесуліду є наявність швидкого анальгетичного ефекту, сильної протизапальної дії, відносної безпеки (в порівнянні з "традиційними" НПЗЗ) і невисокої вартості. Небезпека розвитку ускладнень з боку печінки при призначенні німесуліду не вища, ніж при використанні інших НПЗЗ, широко використовуваних у клінічній практиці (передусім, диклофенаку).

Висновок. Український ринок лікарських препаратів НПЗЗ представлений 32 МНН протягом 2014-2018 років і відповідно 392-419 ТН ЛЗ. Співвідношення іноземних препаратів на ринку до вітчизняних по роках складало: 1,9; 1,76; 1,69; 1,27; 1,73, що є викликом для вітчизняної фармацевтичної індустрії. Усі МНН відрізняються за кількістю представлених ТН, що зумовлено двома впливами: особливостями фармакодинаміки та фармакокінетики (виразність клінічного ефекту, прийом 1-2 рази на добу, швидкість розвитку анальгетичного ефекту, можливість парентерального введення та більш виразна безпечність тривалого застосування); наявність дешевих генеричних копій, що робить доступними препарати НПЗЗ. До групи препаратів, які представлені на ринку великою кількістю ТН та відповідають вищевказаним властивостям входять: Диклофенак натрію, Мелоксикам, Ібупрофен, Німесулід та комбінація Глюкозаміну з Хондроїтину сульфатом.

Перелік використаної літератури

1. Brune and Patrignani, P. New insights into the use of currently available non-steroidal anti-inflammatory drugs. *Journal of Pain Research*, 2015. P.105.

2. Довідник «Компендіум 2018». URL : <https://compendium.com.ua/uk/> (дата звернення: 10.04.2019).

3. Фармакоэкономика: учеб. пособие для внеаудит. и аудит. работы студ./Л.В. Яковлева, Н.В. Бездетко, О.А. Герасимова и др.; Под ред. Л.В. Яковлевой. – Х. : НФаУ, 2014. – 123 с.